

YECHEZKEL SIVAK, ADV.	(LL.M)	יחזקאל סיבק, עו"ד
GALI ETZION, ADV.	(LL.M)	גלי עזיון, עו"ד
10 krauze street Netanya 42401		מרחוב קראוזה 10 נתניה 42401
P.O Box 2542, Netanya 42124		ת.ד. 2542, נתניה 42124
טל: 09-8656147 Tel: פקס: 09-8858752 Fax:		
אימייל: sivakadv@netvision.net.il e-mail:		

יום ה' ט"ז אדר א' תשע"ו, 25 פברואר 2016

לכבוד
ועדת חוקה, חוק ומשפט
כנסת ישראל
ירושלים
מכובדי,

הנדון : התייחסות להצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון אי חיוב בריבית עקב שיהוי בביצוע הליכי הוצאה לפועל)

פ/20/2479 - קבוע לדיון ליום 1/3/2016 בשעה 14:30

נבקש להעביר התייחסות להצעה שבנדון, ובמידת הצורך אף להשמיע דברים בוועדה.
כבר בראשית הדברים יצוין כי מדובר בהצעת חוק, שכוונתה טובה, אך לטעמנו יש ניתן להגשים את המטרה שבבסיס ההצעה, באמצעות החקיקה הקיימת, פי שיפורט להלן:

כללי

1. מדובר בהצעת חוק, אשר באה לטפל בעניין ראוי - כמפורט בדברי ההסבר להצעה - למנוע הגדלת החוב באופן מלאכותי על ידי השתהות מכוונת בהגשת פסק דין או שטר לביצוע.
2. עם זאת, לדעתנו, הצעת החוק כפי שנוסחה ובכלל, עלולה להחטיא את מטרתה ואף לפגוע בזכויות זוכים וחייבים שלא לצורך כפי שיפורט להלן.

התייחסות לסעיפי הצעת החוק והשלכותיהם בהרחבה

3. הצעת החוק נועדה למנוע השתהות מכוונת של זוכה שמטרתה "לנפח" לכאורה, את הריבית המצטברת על החיוב על ידי עצירת מרוץ צבירת הריבית ביחס אל שטר שחולל וביחס אל פסק דין, אשר הוגשו להוצאה לפועל 180 ימים ומעלה לאחר מועד פירעונם.
4. הצעת החוק אינה פותרת את בעיית ההשתהות ביחס לתביעה על סכום קצוב הנפתחת בהוצל"פ מכח סעיף 1א81 לחוק, ואף לא בחיובים אחרים הניתנים לביצוע בהוצאה לפועל, דוגמת חיוב חלוט בגין חוב נסיעה בכביש אגרה מכח סעיף 7 (ג) ותקנה 11 (א) (ב) לתקנות ההוצאה לפועל (המיובא לחוק באמצעות סעיף 81 לחוק).

YECHEZKEL SIVAK, ADV.	(LL.M)	יחזקאל סיבק, עו"ד
GALI ETZION, ADV.	(LL.M)	גלי עזיון, עו"ד
10 krauze street Netanya 42401		מרחוב קראוזה 10 נתניה 42401
P.O Box 2542, Netanya 42124		ת.ד. 2542, נתניה 42124
טל: 09-8656147 Tel: פקס: 09-8858752 Fax:		
אימייל: sivakadv@netvision.net.il e-mail:		

5. ההצעה גם אינה עושה אבחנה של ממש, אם בכלל, בין פסק דין, בו כבר יש הכרעה שיפוטית, לרבות חיוב ריבית, לבין ביצוע שטר, בו טרם ניתנה הכרעה שיפוטית. ההצעה גם מתעלמת מחיוב בר תביעה במסגרת תביעה לחוב קצוב בהוצל"פ, ככל שניתן להתייחס אליו. לטעמנו היעדר האבחנה שגוי וחוטא לכוונה שבבסיס הצעת החוק.

6. כך, הצעת החוק (סעיף 1 להצעה – הוספת סעיף 6(ב2), מתעלמת מחובה בסיסית של נתבע, שניתן נגדו פסק דין על ידי ערכאה שיפוטית, לאחר הליך שיפוטי, לשלם את חובו. משמעות הדבר היא כי הצעת החוק מתייחסת לפסק הדין כאל "המלצה" בלבד של בית המשפט, שהזוכה הוא זה שצריך לטרוח ולרוץ לדאוג לביצועה. דומה שמדובר במסר שלילי מבחינת מוסר התשלומים.

7. זאת ועוד, יש ליתן את הדעת לעובדה כי על פי סעיף 6(ב) לחוק ההוצאה לפועל לא ניתן להגיש פסק דין להוצאה לפועל בטרם חלפו 30 ימים ממועד המצאת פסק הדין לחייב. היה ומדובר בחייב המתחמק מקבלת פסק הדין, כיצד יימנו 180 הימים במקרה זה?

8. ניתן להגיע לאותה תוצאה של מניעת השתהות מכוונת באמצעות הוראות סעיף 84 לחוק ההוצאה לפועל, אשר קובע מנגנון סעד עצמי לחייב, שעשוי ליתר לחלוטין את הצורך בהצעת החוק. סעיף 84 לחוק ההוצאה לפועל קובע:

"לא הגיש הזוכה בקשה לביצוע פסק הדין, רשאי החייב לבקש מרשם ההוצאה לפועל הוראות בדבר קיום פסק הדין, ויהא פטור מאחריות אם פעל בתום לב לפי הוראות רשם ההוצאה לפועל".

משמע חייב המעוניין למנוע את אותה השתהות, שעלולה לפגוע בו, כל שעליו לעשות הוא לפתוח את התיק בגין החיוב ("נגד עצמו") בהתאם למנגנון הקיים בחוק כבר כיום, זאת על מנת לשלם את החוב ללא ריבית והצמדה. יצוין כי במקרה זה, התיק אף אינו יחויב בשכ"ט.

הח"מ יכול להעיד מניסיון כי סעיף זה אינו מורכב להפעלה, כל שדרוש הוא פרסום ביחס לדבר קיומו. מנגנון זה מתאים במיוחד ביחס לפסקי דין אולם עשוי להתאים גם אל שיק, במידה ויש חשש לניפוח הסכום.

9. הצעת החוק מתעלמת ממצבים בהם "השהוי" בפתיחת תיק לביצוע פסק הדין או שיק נובע מהסכמה בין הצדדים, כאשר עתים רבות לחייב עצמו אינטרס מובהק, כלכלי אך לא רק, שלא יפתח תיק הוצל"פ לביצוע פסק הדין – כך למשל כאשר החייב החל בתשלום החוב בין אם מקורו מפסק דין ובין אם בגין שיק שחולל על ידו, או אם למשל הוסכם בין החייב והזוכה, שלא יוגש בשלב זה הליך של ביצוע. הצעת החוק עלולה לגרום לכך, שאף אם רצו הצדדים להימנע מפתיחת התיק בהוצאה לפועל, לא יהיה לזוכה מנוס אלא לפתוח תיק וכל ההוצאות הכרוכות בכך יחולו על החייב ויתוספו לחובו, מה שיביא להגדלת החוב ולנזק כספי נוסף לחייב.

YECHEZKEL SIVAK, ADV.

(LL.M)

יחזקאל סיבק, עו"ד

GALI ETZION, ADV.

(LL.M)

גלי עזיון, עו"ד

10 krauze street Netanya 42401

מרחוב קראוזה 10 נתניה 42401

P.O Box 2542, Netanya 42124

ת.ד. 2542, נתניה 42124

Tel: 09-8656147 פקס: 09-8858752

אימייל: sivakadv@netvision.net.il

10. זאת ועוד, על פניו נראה כי הצעת החוק אינה מטפלת בריבית הסכמית (למשל ריבית פיגורים בנקאית). כך, סעיף 1 ו-2 להצעת החוק קובעים כי במקרה של "שיהוי" לא תיווסף לחוב הפסוק ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, אך אינו מתייחס לכל ריבית אחרת.

11. התיקון המוצע פוגע בזכותו (הקניינית וחוקתית) של הזוכה להפרשי וריבית על פי הוראות חוק פסיקת ריבית והצמדה תשכ"א-1961 (להלן: "חוק פסיקת ריבית"), וחותר תחת סמכות רשות שיפוטית ע"פ חוק פסיקת ריבית, לפסוק ריבית במסגרת פסק דין.

12. התיקון עומד אף בסתירה לסעיף 5 (ב) לחוק פסיקת ריבית, הקובע את תקופת הרבית ממועד חיוב עד מועד פירעון. יצוין עוד כי למעשה בחוק פסיקת ריבית עצמו, (סעיף 5(ג) קיים מנגנון לטיפול בעניין נשוא התיקון, תוך מתן שיקול דעת לגורם השיפוטי. כך קובע סעיף 5(ג) הנ"ל:

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאים הרשות השיפוטית או ראש ההוצאה לפועל לקבוע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שיעור ריבית צמודה הנמוך מריבית הפיגורים. לגבי התקופה שממועד הפירעון עד התשלום בפועל, ובלבד שהריבית לא תפחת מהשיעור שנקבע בפסק הדין לתקופה שעד מועד הפירעון.

13. ביחס לסעיף 1 להצעת החוק, עולה גם שאלה האם יש מקום להבחין בין פסק דין רגיל ופסק דין בענייני מזונות, תוך אפליה של חייב המזונות.

14. סעיף 2 להצעת החוק, שעניינו "עצירת מרוץ צבירת ריבית ביחס לשטר". גם כאן מדובר בתיקון העומד בסתירה להוראות חוק אחרות, לדוגמא סעיף 8(ד) לפקודת השטרות שעניינו הוספת ריבית לשטר.

15. לטעמנו המקום הנכון לשילוב ההוראה לעניין שטרות, באופן שאף מתיישב עם הוראה 8(ד) לפקודת השטרות, הינו במסגרת הוראות סעיף 81א3(ה) שעניינו הפחתה של ריבית והצמדה על ידי ראש ההוצאה לפועל ניתן, לדעתנו, להשיג את אותה מטרה בדרך של הוספה בסעיף 83א3(ה), כי טעמים מיוחדים שיירשמו, כוללים בקשה שלא הוגשה בתוך 180 ימים ממועד הפירעון, באם לא היתה סיבה לשיהוי.

16. לאור העובדה שהצעת החוק אינה מתייחסת לכל המצבים בהם מתעוררת בעיה של השתהות בפתיחת תיק (ר') למשל ס' 4 לעיל), יכול זוכה, האוחז בשטר למעשה "לעקוף" את ההגבלה ולהגיש את השטר בדרך של תובענה בהוצאה לפועל.

17. יצוין כי שילוב הוראה בדבר הפחתה של ריבית במסגרת סעיף 81א3(ה) כמוצע לעיל, עשוי לפתור גם בעיה זו. לטעמנו דרך זו הינה נכונה יותר גם כיוון שהיא מאזנת בין הרצון להגן על חייב מפני "שיהוי מכוון" של זוכה, לבין, הפגיעה בזכות יסוד של הזוכה לקניינו - בשמירה על ערך כספו. למותר לציין, כי חוב כלפי אדם יוצר אצל הנושה, לבטח נושה פרטי, חסר כספי אותו הוא בדרך כלל משלים מכספים עליהם הוא משלם ריבית. התוצאה הינה שהתיקון המוצע עלול לגרום לשחיקה בלתי חוקתית בחוב המגיע לנושה.

YECHEZKEL SIVAK, ADV.

(LL.M)

יחזקאל סיבק, עו"ד

GALI ETZION, ADV.

(LL.M)

גלי עציון, עו"ד

10 krauze street Netanya 42401

מרחוב קראוזה 10 נתניה 42401

P.O Box 2542, Netanya 42124

ת.ד. 2542, נתניה 42124

Tel: 09-8656147 פקס: 09-8858752

אימייל: sivakadv@netvision.net.il

18. נזכיר כי דרך נוספת לטפל בהפחתה משמעותית של ריבית לגבי חייב שקרס כלכלית מצויה גם במסגרת פקודת פשיטת הרגל, מעת שהאדם נכנס להליכים על פי הפקודה (ראה לעניין זה סעיף 134 לפקודה).

סיכום והצעתנו

19. מדובר בתיקון, שכאמור, למרות כוונתו הטובה, בנוסחו הנוכחי אינו פותר את כל הבעיות העולות בקשר לעניין אותו הוא מבקש להסדיר, עומד בסתירה לדברי חקיקה אחרים. והכל כאשר בפועל כבר כיום קיימים בחוק אמצעים לקיים את מטרת התיקון המוצע, כפי שפורט לעיל.

20. באם בכל זאת, יסבור המחוקק, כי אין די בחקיקה הקיימת, מוצע כדלהלן:

א. להפריד את סעיף 3א81 (א) – (ד) מסעיף קטן (ה). זאת באופן שבתחילה ירוכזו ההוראות לעניין מועד הפירעון תקופת הרבית ושיעורה ללא הפחתה.

ב. לקבוע את סעיף 3א81(ה) לחוק באופן שיהווה סעיף המקנה לרשם ההוצאה לפועל סמכות להפחתה של ריבית בכל מסלולי החוק (לרבות חיובים אחרים), לרבות במצב של השתהות מכוונת מצד זוכה.

מוצע בהתאם לעניין זה לקבוע בסעיף 3א81(ה) כי במקרה של השתהות של 180 ימים ומעלה יהיה הרשם רשאי (אך לא חייב) להפחית את סכום הרבית אם לא ניתן טעם סביר מצד הזוכה להשתהות. זאת על מנת לאזן את בין הרצון למנוע פגיעה בלתי מידתית בחייב, לבין הפגיעה בזכותו החוקתית של הזוכה לקניינו.

ג. בהתאם לתקן את כותרות הסעיפים.

21. נשמח להרחיב ולפרט במידת הצורך.

בכבוד רב ובברכה

יחזקאל סיבק, עו"ד, גלי עציון, עו"ד